

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) LV (49)

Štev. (Nº) 48

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

5 de diciembre - 5. decembra 1996

O JENŠTERLOVIH MITIH

Sobotni „Slovenec“ je od 24. avgusta do 21. septembra t.l. objavljaval podlistek *Mit o nespremenjeni domovini* pod zaglavjem *Slovenici v Argentini*. Gre za ponatis referata Marka Jenšterla pod naslovom *Soočenje mita in realnosti* v zborniku, ki ga je izdal Inštitut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, Ljubljana 1996.

Že v naslovu referata in potem ob vsaki priložnosti nas pisec prikazuje kot nedorasle, kot nemisleče, kot ljudi, ki nam zadržujejo miti. V ta namen si izmišlja in piše tako nelogična podtikanja, da ni treba biti genij, da jih bralec odkrije. Prav mi lahko sanjamo o nespremenjeni domovini! Mi, ki smo zaradi komunistov izgubili domovino, ki so nas izropali in nam na najbolj krut način morili svoje! Jenšterle ne more razumeti, ko svojim otrokom govorimo o krasni deželi pod Triglavom, ki se imenuje Slovenija, in je najlepša, ker je naša. On ne ve, da to delamo zavestno, kljub vsemu, kar se je zgodilo v revoluciji in po njej, ker ne istovetimo komunistov s slovenskim narodom, ki je bil le njihova žrtev. To ni mit, to je realnost!

Jenšterle začenja takole: *Šlo je za kruto dejstvo, da po porazu evropskega nacizma in fašizma na svetu ni bilo prav veliko držav, ki bi bile pripravljene sprejeti tiste, ki so na kakršenkoli način sodelovali z njima in se bojevali na nasprotni strani zaveznikov.*

Jenšterle še ni opazil, da na svetu ni več komunizma. Sicer ne bi ponavljal laži, s katerimi so komunisti blatili svoje politične nasprotnike. Zanje je bil vsakdo fašist in nacist, če si je le upal upreti njihovemu početju, saj so našli „nacistično“ celo med zaporniki dachauskega taborišča smrti. Leta 1945 so šli slovenski „osvoboditelji“ iskat v Dachau domobranske oficirje, ki so bili tam zaprti, da so jih odpeljali v Ljubljano in jih obsodili na smrt z obešenjem! Jenšterle pa tudi ni čutil potrebe, da bi vsaj nakazal, kako je do takšnih ugotovitev prišel. Zdrava pamet človeku pove, da pristaši nekdanje SLS, ki je v predvojni Jugoslaviji imela največ izvoljenih poslancev in županov in ki je zaradi okupacije morala iti v ilegalo, niso mogli biti sodelavci okupatorjev in biti proti zahodnim zaveznikom! Slovenci, ki so s škofom Antonom Bonaventuro Jegličem zidali zavod sv. Stanislava v Šentvidu, prvo slovensko gimnazijo, in vzgajali svoje sinove v njem. In oni naj bi bili nacistični sodelavci! Samo v komunističnih učbenikih je bilo možno najti takšno logiko. Rodoljubi, ki so šli med prostovoljce ob nemškem napadu na Jugoslavijo, da bi jo branili takrat, ko so komunisti sodelovali z nemško peto kolono in rušili vojaško moralo z geslom: Kdo se bo boril za to gnilo Jugoslavijo! Ljudje, ki so za ceno lastnega življenja reševali ameriške letalce med vojno ali pomagali judovskim beguncem na poti v svobodo, naj bi bili kolaboranti! Tega ne verjame niti Jenšterle sam! Leta 1992 je prišel v Buenos Aires na Slovenske kulturne dneve (ga nismo mi vabili!), se udeležil vseh prireditvev in enkrat imel celo govor. V ničemer ni pokazal ne mržnje ne odpora do ljudi, „ki so kakorkoli sodelovali,“ ali strahu, da bi si umazal roke, ko se je rokoval z njimi!

Jenšterle pokaže ves svoj profesionalni

nivo, ko zapiše: „Argentina /.../ je bila pripravljena sprejeti vse (protikomunistične begunce) z enim samim pogojem, da slovenske politične zdrahe pustijo doma.“ To mu bo verjel kvečjemu tisti, ki v svojem življenju ni videl niti Ljubljane. Poklicni časnikar, ki je živel dve leti v Buenos Airesu, ne more napisati kaj takega, ne da bi se osmešil. Slovenci v Argentini še danes, šest let po samoosvojitvi Slovenije, domačinom težko dopovemo, odkod smo doma. Po vojni pa še za Jugoslavijo večina ni dosti vedela, kaj šele, da bi kdo od Argentinec takrat poznal „naše zdrahe“!

Popolnoma nestvarno Jenšterle prikazuje tudi naš „protikomunizem“. Kot da politična emigracija ne bi imela nobenega drugega dela, kot ukvarjati se s komunizmom, in to še zdaj, ko ga ni več! V resnici nas komunizem kot filozofska zmeta, kot utopija ni zanimal ne med vojno ne zdaj. Ko smo se med vojno uprli njegovim agentom, revolucionarjem, smo se dejansko branili pred poklicnimi morilci, ki so svojim žrtvam po vrhu še jemali dobro ime. Če takšni ljudje, s pomočjo takšnega človeka kot je bil Stalin in z njegovimi metodami nekje zmagajo in vladajo 45 let, si lahko predstavljamo, kaj pustijo za seboj, ko jih ni več. Čeprav njihovi dediči na vse načine opravičujejo početje svojih prednikov, jih je kljub temu sram, da bi se še imenovali komunisti. Vzeli so iz besednjaka to besedo, kot da je s tem že vse opravljeno, pa čeprav ne pokažejo najmanjše dobre volje za popravo krivic. Tisočim in tisočim pobitih življenj res ne morejo povrniti, dobrega imena, ki bi jim ga lahko, pa nočejo. Komunizma v Sloveniji ni več, ostali so pa narodni „heroji“ in izdajalci“, se pravi, pravljice, miti. Razkrinkavati ustaljene mite, lažno zgodovino, ustavljati ponarejanje zgodovinskih dejstev in odkrivati zamolčano resnico je pa še vedno aktualna zadeva in dolžnost preživelih. V tem je danes naš edini „protikomunizem“.

Še več Jenšterletovih trditvev in ugotovitev iz tega referata terja naš komentar. Da ne bo pismo predolgo, ga pustimo za prihodnjo številko sobotnega *Slovenca*.

Stane Snoj, Argentina
(Slovenec, sobota, 9. novembra 1996)

DRŽAVNIŠKO MODRO

IZKUŠENI „ARGENTINEC“
V PARLAMENTU

Tako je mariborski Večer naslovil svoj članek z dne 2. decembra v rubriki Portret tedna. Iz njega posnemamo nekaj odstavkov:

„V čast mi je, da lahko po tretjih demokratičnih volitvah predsedujem državnemu zboru kot najstarejši parlamentarec in kot poslanec, ki simbolično predstavlja številne Slovence po svetu,“ je dejal Schiffrer.

Svoje prvo poslanstvo v novem parlamentu je izpeljal državniško modro, uglajeno in profesionalno. Poslanec je med drugim pozval, da odhod predsednika države iz dvorane pospremiho stoji in z aplavzom.

Na ustanovno sejo se je odpravil iz ljubljanskega hotela Slon, kjer je njegovo trenutno bivališče v domovini.

Janez Podobnik predsednik DZ

Marjan Schiffrer voditelj prvih sej

Po splošnih ocenah poročevalcev je naš predstavnik Marjan Schiffrer odlično vodil seje Državnega zbora, z umirjenostjo in odločnostjo pa z nepristranskostjo, ki je zelo vplivala na poslance in televizijske gledalce. Veliko jih je namreč imelo predsodke do njega kot „zadržega“ političnega izseljenca. Vse pa je presenetil s svojim nastopom, ko je pri odhodu predsednika Slovenije Milana Kučana iz dvorane pozval vse poslance, da se spodobijo, da odhajajočega predsednika pozdravijo stoji, in tako dvignil ves parlament na noge. Ta gesta in poudarek na oliko, ki je pri nas doma niso navajeni, pa čeprav je prihajala od vsem poznanega opozicionalca komunizma, je vzbudila velik odmev.

Prva ustanovna seja parlamenta se je pričela v ponedeljek, 28. novembra. Brez problema so potrdili vseh 90 mandatov izvoljenih poslancev - nekateri so protestirali, da naj zavrnejo mandate iz nacionalnih list, predvsem Schiffrerja, Mozetiča in Rejca - nato pa so se pričele dolgotrajne volitve za predsednika.

Novo sejo so določili za ponedeljek. Iz-

brana je bila posebna komisija iz vseh parlamentarnih strank, na čelu katere je bil Bavčar (LDS), ki je med posameznimi volitvami poskušala med sabo uskladiti kandidate, kar pa se jim ni posrečilo. Edino pomladne stranke so predlagale za predsednika DZ Janeza Podobnika, člana SLS, župana iz Cerkna.

Najprej je kazalo, da bo Podobnika podprla tudi LDS, v zameno pa bi dobili enega podpredsednika vlade, vendar ji tega pomladne stranke niso hotele dati. Tako so vse volitve vedno izpadle v razmerju 45 : 45. In od tu se ni premaknilo. Jutranja seja se je raztegnila na večer pa brez uspeha.

Šele v torek ob 12.30 je uspelo DZ izvoliti svojega predsednika in sicer Janeza Podobnika, kakor nam je tik pred zaključkom lista sporočil Vinko Levstik iz Gorice. Podrobnosti nam niso znane.

Veseli nas, da so tako slovenske demokratske sile dobile prvi krog in dokazale, da lahko vladajo oziroma da lahko dobe večino glasov. Kako pa bo šlo nadalje z volitvami predsednika vlade, pa bomo šele videli.

Pogovori tečejo

Predsednik Liberalne demokracije Slovenije Janez Drnovšek je v začetku prejšnjega tedna vse parlamentarne stranke povabil na programske pogovore o delovanju vlade in parlamenta v naslednjem mandatnem obdobju, na katerih bodo obravnavali ključna vprašanja gospodarske politike, javnih financ, pokojninskega sistema in socialne politike, zunanje politike, pravosodja in boja proti kriminalu in drugih pomembnih področjih.

Združena lista socialnih demokratov je sprejela javno povabilo LDS na programske pogovore in predlaga, da se ti pogovori na posameznih področjih začnejo v tednu od 1. decembra dalje, posamezne možne termine in sodelujoče pa naj bi usklajevali sproti. V ZLSD so prepričani, da Slovenija potrebuje čim širše soglasje o ključnih razvojnih vprašanjih. Povabilo LDS je sprejela tudi Demokratična stranka upokojencev Slovenije.

Pomladne stranke, Slovenska ljudska stranka (SLS), Socialdemokratska stranka (SDS), in Slovenski krščanski demokrati (SKD) pa so srečanje s predsednikom LDS Janezom Drnovškom odpovedale, ker se je zavleklo njihovo srečanje, ki se je začelo le uro pred napovedanim sestankom predsednikov vseh štirih strank.

Predstavniki LDS, ZLSD, DeSUS in SNS so na pripravljalnem sestanku za konstitutivno sejo državnega zbora „začudeno“ ugotovili, da se t.i. pomladne stranke niso udeležile sestanka in same kljub drugačnemu predhodnemu dogodku sklicale sestanek.

Pomladne stranke, pa so v sredo 27. novembra podpisale sporazum o sodelo-

vanju ter koordinaciji poslanskih skupin v državnem zboru.

Pogovori pa potekajo še na drugi ravni. Predstavniki treh programskih pomladnih strank in LDS (za javne finance in poračun, pravosodje in pravno državo ter za poslovnik državnega zbora in zakon o vladi) na sestankih še niso sprejeli nobenih dogovorov. O posameznih konkretnih temah naj bi se predstavniki štirih strank pogovarjali še prihodnji teden, ko naj bi se sestali še programski skupini za zunanjo politiko ter za gospodarsko in socialno politiko. Predstavniki strank so predstavljal stališča do posameznih vprašanj ter ugotavljali podobnosti in razlike bodisi med LDS in pomladno trojko ali med posameznimi pomladnimi strankami. Udeleženci sestankov bodo s pogovori sedaj seznanili svoje predstavnike in organe strank, ki se bodo nato odločili za nadaljnje korake.

Za pogovore pa so izrabili priložnost tudi v parlamentu.

Predsedniki štirih največjih strank, ki so se na zadnjih volitvah uvrstile v parlament, LDS, SLS, SDS in SKD so se na večernem srečanju v državnem zboru 29. nov. pogovorili o skupnih programskih skupinah, ki naj bi preverile, ali je mogoče uskladiti programska izhodišča. Prvaki strank Janez Drnovšek, Marjan Podobnik, Janez Janša in Lojze Peterle so izrazili zadovoljstvo nad dejstvom, da so nadaljevali nedavno začete pogovore in se dogovorili za novično srečanje potem, ko bodo programske skupine preverile morebitno usklajenost, do česar naj bi prišlo še ta konec tedna.

Po STA

Predokus Evrope

Nizozemska, Italija in Velika Britanija so na sestanku zunanjih ministrov petnajstih držav članic EZ v Bruslju izrazile „zaskrbljenost“, ker je v Sloveniji „onemogočen dostop podjetij do javnih razpisov“. Kot se je izvedelo iz diplomatskih virov sveta EZ, je v ozadju primer razpisnih pogojev za odpiranje bencinskih črpalk v Sloveniji, konkretno uredbe slovenske vlade iz maja letos o javnem razpisu za odprtje črpalk.

Slovenska vlada je takoj nato 27. novembra odločila, da spremeni uredbo o pogojih za oddajo površin ob avtocestah, tako da bodo v prihodnje lahko na razpisu sodelovale tudi tuje naftne družbe.

Evropski komisar za zunanjo Hans van den Broek je ugodno ocenil odločitev slovenske vlade: „Vesel sem, da je slovenska vlada konstruktivno odgovorila na ta problem, saj je bilo v omenjeni uredbi zaznati določeno diskriminacijo tujih podjetij“.

Je pač predokus, kako bo Slovenija morala biti odprta za Evropo, če ali ko vstopi v Evropsko zvezo. Treba bi bilo čimprej zavarovati za slovenstvo važne in nujne objekte in službe, za drugo pa bo treba načrtovati odprtost.

O tem vprašanju nam je SDS poslala iz Ljubljane naslednje poročilo:

„Poleg povolilnih koalicijskih dogovornih namenjajo precejšnjo pozornost slo-

venska sredstva javnega obveščanja zadnje dni pismu, ki ga je evropski komisar Hans van den Broek poslal slovenski vladi in v katerem kritično presoja majske odredbe, ki ureja pogoje za oddajo površin ob slovenskih avtocestah za gradnjo bencinskih črpalk.

Socialdemokratska stranka Slovenije je sporočila, da je njen gospodarski forum že maja letos, ko je slovenska vlada sprejela sporno odredbo, ostro protestiral. Po mnenju gospodarskega foruma je določilo, ki zahteva, da mora ponudnik za najem bencinskega servisa predložiti dokazilo, da ima bazo za oskrbo z naftnimi derivati na področju države in da že opravlja distribucijo naftnih derivatov na vsaj treh bencinskih servisih, diskriminatorno do različnih ponudnikov, tako domačih kot tujih. SGF je zahteval od vlade Republike Slovenije, da omenjeno določilo v najkrajšem času odpravi, vendar se vlada na poziv maja letos ni odzvala.

Na svoji zadnji seji v sredo, 27. novembra, je po posredovanju evropskega komisarja van den Broeka vlada le obravnavala pritožbi družb Shell in Agip ter razveljavila sporno določbo, vendar ne za nazaj. Shell in Agip bosta tako lahko pod enakimi pogoji kot drugi ponudniki sodelovala šele na drugem razpisu.“

Glasovanje o referendumih

Čez dober teden dni bodo slovenski volilci že drugič v enem mesecu na voličih, le da tokrat na referendumu, na katerem bodo odločali o morebitnih spremembah volilnega sistema, po katerem so pred slabim mesecem dni izvolili novi državni zbor. O posebni referendumski kampanji, ki bi jo vodile stranke, ni moč govoriti, je pa z referendumom prav tako kot pred mesecem dni z volitvami najbolj polno zaposlena Republiška volilna komisija. Njen tajnik Mirko Golobič je povedal, da priprave na referendum, ki bo 8. decembra, poteka jo brez posebnih zapletov, sam referendum bo izveden podobno kot volitve, njegov najbolj zapleten del pa ugotavljanje izidov. „Bistveno pa je, da volilci vedo, da lahko med tremi referendumskimi predlogi le pri enem glasujejo „za“, „proti“ pa pri vseh treh.“

Državni zbor je sprejel poseben zakon o glasovanju in ugotavljanju izida glasovanja na referendumu o volilnem sistemu. „Če pride na glasovanje milijon volilcev, mora dobiti eno referendumsko vprašanje 500.001 glasov, da dobi podporo večine. Imamo pa tri vprašanja; volivce lahko samo pri enem glasuje „za“, lahko glasuje tudi

trikrat „proti“, lahko dvakrat „proti“ in enkrat „za“, lahko enkrat „za“ in enkrat „proti“ itd.“ je pojasneval Golobič. Če bo izglasovan eden od treh predlogov, bo državni zbor eno leto vezan nanj in eno leto ne bo smel sprejeti drugačne rešitve. Po enem letu pa ta obveznost DZ odpade in lahko dela, kakor hoče. Če nobeno od referendumskih vprašanj ne bo izglasovano, to ne pomeni, da je izglasovan osnovni predlog, ki je v postopku, ampak da ni sprejeta nobena obveznost, ki jo DZ mora upoštevati. Če se zgodi, da bi dve vprašanji dobili povsem enako število glasov, se upošteva dejstvo, da nobeno ni dobilo večine. Večino lahko dobi eno samo vprašanje.“

Glasovanja po pošti iz tujine ne bo, ker ga zakon o referendumu in ljudski iniciativi izrecno izključuje. To pomeni, da vse oblike glasovanja opravijo na ozemlju Republike Slovenije. „Izseljenec seveda lahko glasuje, vendarle samo, če je v Sloveniji,“ je še pojasnil Golobič.

V Delu pa so v nekem članku „z veseljem“ ugotovili, da „zdaj ne bodo odločali glasovi iz Argentine in Avstralije“.

Kako se nas bojijo!

Kip Janeza Pavla II. na Brezjah

Na Brezjah so 24. novembra odkrili kip papeža Janeza Pavla II., delo kiparja Staneta Kolmana. Kip, ki bo po besedah nadškofa dr. Alojzija Šuštarja, trajen spomin na obisk svetega očeta v Sloveniji, sta odkrila dr. Štefan Falež, veleposlanik RS pri svetem sedežu in minister Andrej Šter, kot nekdanji predsednik odbora za papežev obisk, blagoslovil pa ga je nuncij nadškof Edmond Farhat. Na Brezje so prišli Marjan Podobnik, Janez Janša in Lojze Peterle.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Stopili smo že v mesec december in leto še bliža koncu. A če bi hoteli povzeti kak zaključek, bi bilo kaj težko. Položaj je pač tak, da je vse megleno. Kljub temu, da je ustavni položaj stabilen in je demokracija trdno zasidrana v teh krajih, je politična pozornica tako meglena, da je težko videti kako stvarno pot za bodočnost.

KAMNI SPOTIKE

Nekaj je sicer jasno. Dandanes ni dvoma, da je vlada trdno v rokah predsednika Menema, da ta izvaja skoraj neomajno oblast in da opozicija, ki jo sestavljajo radikali in politične formacije okoli Solidarne fronte, nima pravega zagona in mnogokrat ne ve, kako bi sploh začrtala boj proti vladi in njenemu delovanju. Tudi je jasno, da ima predsednik večje težave z lastno stranko, ki nikakor ni zadovoljna z načinom in smerjo vladanja, kakor pa z opozicijo.

A tukaj se jasnost neha. Zlasti še, ker se nenehno pojavljajo činitelji, ki jih sicer ni zaznati v normalnih političnih priročnikih. Ta zadeva okoli bivšega gospodarskega ministra Cavalla, ki nenehno napada vlado z izgovorom, da se bori proti korupciji, je pač nekaj posebnega. Cavallo je zadnje dni svojo ofenzivo še ojačil, medtem ko je vlada ojačila svoj pogon v raznih tožbah, ki so proti bivšemu ministru naperjene zaradi razžaljenja časti.

Da stvar ni enostavna, je dokaz, da je eden izmed namenov predsednika Menema na sedanjem potovanju v ZDA tam tudi ugotoviti, kakšno zaslonbo ima sedanje Cavallovo delovanje v gospodarskih krogih na severu. Ni tajnost, da je za časa svojega vladanja Cavallo užival vso zaslonbo mednarodnega kapitala. In danes? Hudobni jeziki tudi govore, da je ta zaslonba še vedno prisotna, ker Cavallo napada tukajšnje gospodarske skupine, katere opisuje kot mafijo. Prav te skupine pa se pulijo za iste kose pogače, katere si žele prisvojiti razni mednarodni kapitali. Eni in drugi imajo svoje zaveznike tako v vladi kot v parlamentu. Zato je razumljiva ta zmes obtožb in vse, kar temu sledi.

Da predsednika vsa ta zadeva nemalo skrbi, je jasno. Od tod tudi njegova trditev, da se v ZDA nima kaj zagovarjati glede korupcije argentinske vlade. Bistveni namen potovanja je seveda politični, ker Menem rad kaže, kako dobre zveze ima v Washingtonu. Dejansko je prvi latinskoameriški predsednik, ki ga bo Clinton sprejel po zadnji volilni zmagi, ki mu je zagotovila novo predsedniško dobo. A Menemov namen s tem potovanjem v ZDA je tudi bistveno gospodarski. Zato bo z njim potovala tudi delegacija argentinskih podjetnikov, ki žele napeljati ali utrditi trgovske stike s severnimi velikaši.

Gospodarsko se namreč Argentina nahaja v kritičnem položaju. Zunanjetrgovska bilanca ni ugodna, državni deficit je neugnan in bistveno primanjkuje domače financiacije. Ni varčevanja in vsak dolar novih investicij mora priti od zunaj. To pa je nevarno. Zaenkrat sicer ni težav, kje dobiti denar. Denarja je danes na svetu dovolj, zlasti za države, ki so pripravljene plačati visoke obresti. A to se lahko vsak hip neha: po drugi strani pa se s tem le nenehno veča zunanji dolg, kar pomeni, da problema ne rešimo, marveč ga samo selimo v bodočnost. To pa lahko enkrat postane nevarno. Ne pozabimo, da bo leta 1997 država morala samo za financiacijo zunanjega dolga izplačati kar 17.500 milijonov dolarjev.

Temu je pripisati socialni položaj. Pred kratkim je neki argentinski podjetnik opozoril na dejstvo, da med majem '91 in majem '95 v Argentini sploh niso ustvarili nobene delovnega mesta. Pač pa je v istem obdobju število brezposelnih naraslo kar za mili-

jon duš. Da v takem položaju lahko naenkrat pride do kake socialne eksplozije, je razumljivo. Ne pomeni to, da moramo stvar gledati tragično ali pesimistično, temveč da bi morala vlada to vzeti realno, in kaj ukreniti, mimo raznih poizkusov delavske fleksibilizacije, ki je dvomljivega uspeha, pomeni pa grobo okrnjenje delavskih pravic.

CERKVENO OPOZORILO

V to smer je kazal tudi sprejem delegatov škofijske konference pri predsedniku. Ni sicer tak sestanek kaj izrednega. Večkrat se dogodi, da predstavniki Cerkve prosijo za avdienco, med katero potem predsedniku sporoče svoje mnenje o posameznih problemih družbe. Tako tudi to pot. Sestanek pa je bil važen, ker je bil prvi, odkar se je spreminjalo vodstvo argentinske škofovske konference. Nobena tajnost ni, da je prejšnje vodstvo pod predsedstvom buenosaireskega kardinala Quarracina bilo v vsem začetku izredno provladno. Osebna bližina primasa in predsednika države je marsikoga motila, a je bila težavna zlasti potem, ko se je cerkvena hierarhija vedno bolj oddaljila od vladnih pozicij, čim je predsednik bolj ostro zakrmaril v liberalne vode in se oddaljil od stare peronistične socialne ideje.

Sedaj so škojfe bistveno svarili vlado pred preostrimi okrnitvami delavske zakonodaje. Večkrat smo že omenili, kako vlada pritiska na parlament, da bi čim prej izglasoval nov zakon, ki bi dejansko pokopal vso tradicijo peronističnega delstva. Sedaj pa so sindikati (ali bolje, delavci) nenadoma prejeli to podporo s strani Cerkve. Misel škofov je enostavna: ne more se reševati gospodarskega položaja izključno s tem, da se delavce še bolj stiska in se jih pusti brez tiste zadnje obrambe, ki jih zanje predstavljajo sedanji zakoni. To so tudi izrazili predsedniku.

A pogledimo to zadevo še nekoliko bolj potanko. Vse poteze, ki jih je vlada doslej podvzela z razlogom, da bo povečala zaposlitev, so se izkazale za neuspešne. To pa je negativno odjeknilo tudi na socialnem področju. Vzemimo primer pokojninskih prispevkov, in prispevkov za socialne fondne. Z razlogom, da bo podjetjem olajšan položaj in da bodo rajši zaposlili večje število delavstva, so jim med drugim tudi krepko znižali procenke za pokojninske prispevke. A ne le, da se zaposlenost ni zvišala. Podjetja še naprej delavce zaposlujejo "na črno", a tudi za tiste, ki so veljavno zaposleni, ne vlagajo pokojninskih prispevkov. Evazija na tem področju je že tolikšna, da je število tistih, ki ne plačajo, že prekosilo število tistih, ki plačajo. Glede pokojninskega sklada, in to po uradnih računih, mesečno evazija že presega 1.700 milijonov dolarjev.

Zato se mnogi sprašujejo, če bo fleksibilizacija delavske zakonodaje res kaj koristila, če se bo zaposlenost kaj zvišala in če ne bi kazalo podvzeti drugih, resnejših ukrepov za pospeševanje produkcije, ki bi edino bila garancija za gospodarski razmah in sledečo večjo zaposlitev.

Sicer pa kar se tiče zakonov, že vemo kako se te stvari kuhajo v argentinskem parlamentu. Kot vsako leto je bila tudi letos zadnja seja parlamenta pravi kaos, ko so v par urah potrdili kup zakonov, kar na en mah. Običajno se tedaj dogaja, da se med potrjenimi osnutki pokaže tudi kak zakon, za katerega mnogi poslanci niti niso vedeli, da so ga potrdili. No, letos smo v tem oziru doživeli novost. Mnogi so mislili, da so potrdili enega izmed zakonov, ki ga je zahtevala vlada. To je bil zakon o varovanju in tajnosti, ki so ga zahtevali iz ZDA kot dopolnilo zakona o patentih. A tega zakona ni bilo. Izgubil se je na poti, ni bil imenovan pri glasovanju in predsednik Menem, ki je hotel potovati v ZDA s tem darilom, je ostal praznih rok. Tako se piše zgodovina.

Zgodilo se je v Sloveniji Rožmanova dvorana

OTROKOVE PRAVICE

Slovenija je v obdobju od leta 1990 do 1995 v zadovoljivi meri uresničila izvajanje otrokovih pravic, dodatni koraki pa bodo potrebni pri koordinaciji vladnih politik na tem področju ter pri zagotavljanju načela nediskriminacije za romske, invalidne in begunske otroke, so na seji Komisije za otrokove pravice poudarili slovenski predstavniki, ki so se udeležili pogovora s Komisijo za otrokove pravice pri OZN v Ženevi, ki je Sloveniji poslala priporočila za nadaljnje delo, o katerih mora razpravljati še vlada.

ZDRUŽENA LISTA RAZPRAVLJA

Predsedstvo Združene liste socialnih demokratov je v nedeljo, 25. novembra za zaprtimi vrati razpravljalo predlog predsednika stranke Janeza Kocijančiča pa so glasovali tudi o njegovi zaupnici, ki so jo soglasno podprli. Kongres, ki ga mora stranka po statutu sklicati najkasneje šest mesecev po volitvah in na katerem bodo izvolili novo vodstvo, bo najkasneje v začetku februarja prihodnje leto. Predsednik ZLSD Janez Kocijančič pa bo temeljito premislil o nvoični kandidaturi za vodilno mesto v stranki. „Moja funkcija je na voljo stranki. Kandidiral bi samo, če bi dobil relativno široko podporo v stranki“.

NEKONKURENČNI UNIVERZI

Ključni problem slovenskih univerz je njuna konkurenčna nepriljubljenost z Evropo, o tem, kako jo preseči, pa sta se v ponedeljek vodstvi univerz v Ljubljani in Mariboru pogovarjali s predstavniki štirih največjih parlamentarnih strank. Vodstvi univerz sta pred tem na rektorski konferenci pripravili svoje predloge, na okrogli mizi po njej pa dobili načelno podporo strank.

EVROPSKA ZVEZA

Zunanji ministri petnajstih držav članic Evropske zveze so v skladu z veljavnim formalnopравnim postopkom podprli sklenitev začasnega sporazuma med Slovenijo in EZ. Začasni sporazum, ki je bil podpisan 11. novembra letos, predstavlja trgovinski del evropskega sporazuma o pridruženem članstvu, ki sta ga Slovenija in EZ podpisali 10. junija letos. Pridružitveni sporazum bo namreč začel veljati, ko ga bodo ratificirali poleg Evropskega parlamenta, ki je to

že storil, tudi parlamenti vseh držav članic EZ in državni zbor Slovenije, Ministrski svet je začasni sporazum podprl brez razprave, sedaj pa ga mora sprejeti še slovenska stran, da ga bo mogoče začeti uporabljati 1. januarja 1997, kot je predvideno.

ALPE — JADRAN

V Portorožu se je s sprejemom sklepne izjave končalo plenarno zasedanje predsednikov vlad Delovne skupnosti Alpe — Jadran. Dosedanji predsedujoči Delovne skupnosti, podpredsednik slovenske vlade in minister za ekonomske odnose in razvoj Janko Deželak, je dveletno slovensko predsedovanje, ki se je zdaj končalo, ocenil kot uspešno in izrazil prepričanje, da bo Slovenija tudi v prihodnje uspešno sodelovala v Delovni skupnosti Alpe — Jadran.

KAJ PRAVI DRNOVŠEK

Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek je v petek, 29. novembra, po zadnji seji vlade na tiskovni konferenci spregovoril predvsem o zadnjih gospodarskih rezultatih in na notranjepolitičnem področju o dogajanjih v zvezi z ustanavljanjem državnega zbora novega sklica in potekajočih dogovarjanjih o sestavi prihodnje vlade koalicije. Pred ponedeljkovim nadaljevanjem ustanovne seje državnega zbora, na kateri bodo poslanci med drugim odločali o novem predsedniku državnega zbora, pa je predsednik vlade in Liberalne demokracije Slovenije na vprašanje o morebitnem strankinem kandidatu za ta položaj povedal, da v stranki še naprej dajejo absolutno prednost, ponovnemu mandatu za sestavo nove vlade in da zaradi tega na začetku odločanja ne nameravajo predlagati svojega kandidata, čeprav glede na morebitne prihodnje dogovore med najmočnejšimi strankami tudi te možnosti povsem ne izključujejo.

O MAMILIH

Slovenski minister za notranje zadeve Andrej Šter se je v Bruslju prvič udeležil sestanka ministrov za notranje zadeve petnajstih držav članic Evropske zveze in desetih pridruženih srednjeevropskih držav v okviru poglobljenega dialoga. Na sestanku je bilo največ govora o problematiki mamil, ki ji irsko predsedstvo zveze namenja veliko pozornosti, minister Šter pa je ocenil, da ima Slovenija na tem področju podobne težave kot ostale evropske države, vendar je prišla dlje v zavesti o tej problematiki, medtem ko nekateri drugi šele odkrivajo, kakšne težave predstavljajo mamila.

PROSTA TRGOVINA

Slovenski minister za ekonomske odnose in razvoj Janko Deželak je v Sofiji, 22. novembra s svojim bolgarskim kolegom Atanasom Paporizovom podpisal sporazum o prosti trgovini med državama.

KONEC SLOVENCA

Po dvotedenski stavki zaposlenih pri dnevniku Slovenec, ki so zahtevali izpolnitev obljub, ki jih je lastništvo dnevnika podalo pri prejšnji stavki, se je problem zaostрил. Prišel se je stečajni postopek, za katerega so se odločili lastniki pretekli teden. Vsi poskusi o morebitni dokapitalizaciji podjetja niso bili uspešni. Stavkajočim časninarjem so predlagali, naj počakajo, da se jim posreči pridobiti nov priliv, a uslužbenici niso tega sprejeli.

S tem je edini dnevnik, ki ni bil v oblasti starih več ali manj komunističnih rokav, prenehal izhajati.

-erne

Po STA

Vsi politični begunci dobro poznamo delo, ki ga je pokojni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman opravil med okupacijo in revolucijo, da je koristil slovenskemu narodu. Vsi poznamo njegov izrek, da je komunizem največja nesreča za slovenski narod. Zgodovina mu je dala prav! Čeprav so ga zato doma blatili in obsodili kot vojnega zločinca, je bilo vse to divjanje proti njemu na trhljih nogah, čeprav je zgledalo trdno in neomajno. Današnji zgodovinarji so prišli do dejstev, s katerimi so potrdili mnenje, da je bila vsa obtožnica ilegalna, zlagana in politično pripravljena.

Prav tako pa so spoznali, da je Rožman tudi veliko storil za Slovence s svojim posredovanjem pred okupacijskimi oblastmi in da v tem ni bilo nobenega izdajstva.

Mi smo bili vedno v to prepričani in smo bili škofu za to vedno hvaležni. Veseli smo bili njegovih treh obiskov v Argentini in njegovi skrbi za nas, posebno pa še za semenišče v Adroqueju. Njegov kip, ki je krasil to ustanovo, je sedaj v glavnem predverju Slovenske hiše.

Glavno dvorano pa, kjer se odvija srednje slovensko življenje v Argentini, je uprava Slovenske hiše ob priliki 50-letnice krivične obsodbe našega škofa preimenovala v **Dvorana škofa Rožmana**.

Ob priliki praznika Kristusa Kralja, v nedeljo, 24. novembra, se je zbralo veliko število rojakov za praznik k slovesni maši, ki jo daroval delegat Jože Škerbec in drugi naši duhovniki, nekateri tudi iz Slovenije. Pri maši je pel zbor Gallus pod vodstvom Anke Savelli Gaserjeve, pri klavirju pa jih je spremljal prof. Ivan Vombergar. Pridigo

je imel p. Alojzij Kukovica, ki je navezal lepo priliko o Kristusu, kralju sveta in nebes.

Nato je sledilo slovesno odprtje dvorane. Pred vhodom je župnik Jože Škerbec izmolil molitve, nato pa sta predsednik Zedinjene Slovenije Marjan Loboda ter predstavnik Odbora Slovenske hiše Jernej Štefe odvezala simbolični trak, ki je zapiral še vhod v dvorano. Na vratih se je lahko bral lep naslov: *Dvorana škofa Rožmana*, ki ga je izdelal arh. Jure Vombergar.

V dvorani je slavnostni govornik cont. Milan Magister nanizal vrsto pogledov na življenjske našega škofa, predvsem je podal pravilne poglede na dejanja, ki so mu jih največ očitali v preteklosti.

Sledila je slavnostna akademija, ki jo pripravil lic. Stanko Jerebič. Na lepo okrašenem odru, delo Staneta Snoja, je stala med rožami velika podoba - tudi Snojevo delo - škofa Rožmana. Pred njo so nastopili recitatorji Andrejka Vombergar Štrficek, Emil Urbančič, Karla Skvarča in Lojze Lavrič, ki so kot vedno s svojim umetniškim navdihom v besedi prikazovali škofa in njegov čas.

Pred odrom pa je mladinski zbor San Justo pod vodstvom Andrejke Selan Vombergarjeve zapel primerne pesmi ali s pri-tajenimi glasbenimi toni spremljal recitacijo.

Ta izredno dovršena proslava je na vse naredila močan vtis, obenem pa je bila dostojen spomenik ob žalostni obletnici škofove obsodbe, za katero pa smo gotovi, da bo v kratkem ovržena in bo podoba škofa Rožmana tudi doma zasvetila v vsej luči.

Škof dr. Gregorij Rožman z dr. Ignacijem Lenčkom, Jožetom Jurakom in Antonom Oreharjem v prvotni slovenski leseni kapeli.

Pismo uredništvu

Bariloche, 2. 12. 1996

Številnim pritožbam slovenskih izseljencev, ki prihajajo v domovino po zaključenih volitvah za Državni zbor, se pridružujemo tudi mi, skupinica sedmih, iz oddaljenega argentinskega mesteca Bariloche. Ustava mlade slovenske države nad „polnopravnim državljanom“ živečim v tujini, zapostavlja volilno pravico, ki je za nas že drugič postala samo prikazan na papirju. Vsi smo se prijavi v volilni seznam po zahtevanih predpisih in pravočasno. Na volitve smo se tudi odgovorno pripravili z vsemi možnimi informacijami ter predavanji. Med našimi glasovnicami ne bi našli neveljavnih, kot jih je bilo toliko v Sloveniji! Seveda tudi ne bi našli obkroženih imen poslancev, ki so še nedavno podpirali temeljne socialistični Jugoslaviji!

Rok odpošiljanja glasovnic je bil za od-

daljene kontinente odločno prekratek. Pri preverjanju poštne pečate je bilo v nekaterih primerih ugotovljeno odpošiljanje celo po preteku tega roka. To je ustavni prikršek in bi vlada morala ustrezno ukrepati.

Sedaj so že znani uradni rezultati volitev, ki nazorno kažejo, da je strankam slovenske pomladi primanjkovalo zelo malo glasov za doseženo večino poslancev DZ. Ali so to tisti glasovi, ki so slučajno — ali namenoma — ostali na poti želja?

S spoštovanjem

Marija A. B. Eiletz - P. list BA 480874
inž. Milan Ecker - P. list BA 414558

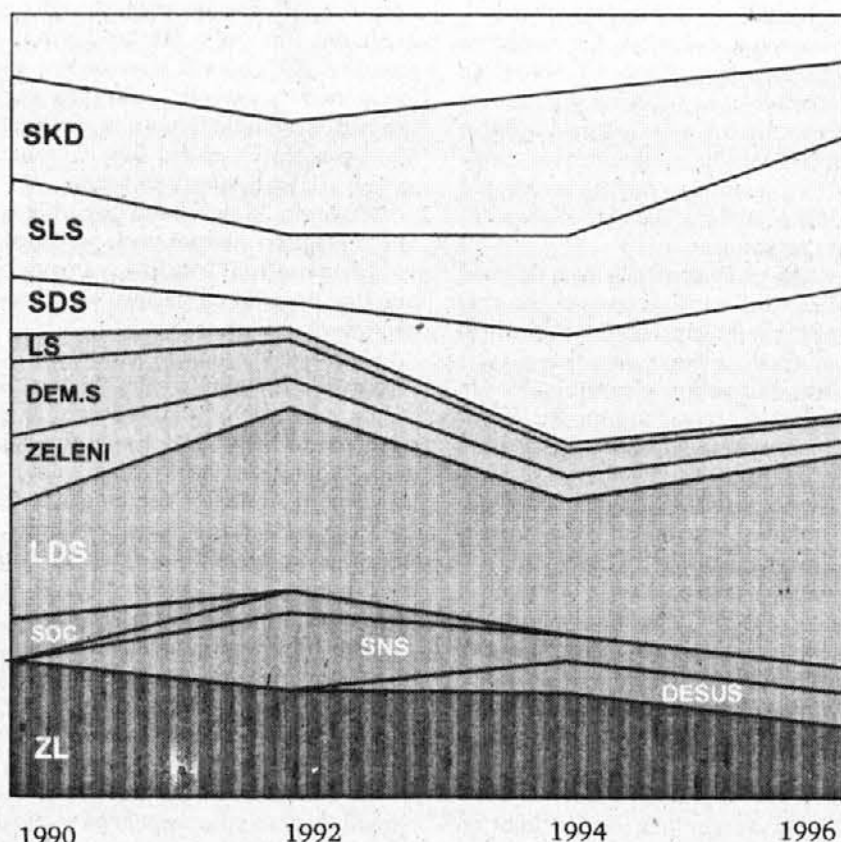
8400 S.C. de Bariloche - Argentina

Kopije:
Velesposlaništvo Republike Slovenije
Slovenija v svetu

Razvoj strank pri volitvah:

parlamentarnih leta 1990, 1992, 1996; občinskih leta 1994

Stranke slovenske pomladi:

SKD - Slovenski krščanski demokrati (Peterle)
SLS - Slovenska ljudska stranka (Oman, Podobnik)
SDS - Socialdemokratska stranka (Pučnik, Janša)

Sredinske stranke:

LD - Liberalna stranka - (Gros)
Dem.S - Demokratska stranka (Rupel, Bučar, Peršak, itd)
ZELENI Slovenije (Plut)
LD, DS, Zeleni (prej v DEMOSU) so se razbili in prestopili k levim ali k desnim strankam.

Mladi „komsomolci“, bivša SZDL - Soc. zveza delovnega ljudstva

LDS - Liberalna demokratska stranka (Drnovšek)

Komunistična partija pod različnimi imeni in odtenki

Soc - Socialisti in Socialni demokrati (Smole, Žakelj)
SNS - Slovenska nacionalna stranka (Jelinčič)
DeSUS - Demokratska stranka upokojujencev Slovenije
ZL - Združena lista (prenovitelji, itd; Ribičič, Kocjančič)
Socialisti - Žakljevi in Smoletovi so bili priveski ZL, kakor tudi SNS (Jelinčič) in DeSUS.

Maistru v spomin

V mariborski vojašnici, ki nosi ime po generalu Rudolfu Maistru, je 22. novembra potekala slovesnost ob spominskem dnevu vojašnice. V njej so odprli tudi likovno razstavo slikarske kolonije generala Maistra, v okviru katere je sodelovalo 16 znanih slikarjev iz vse države.

Delegacija mestne občine je položila venec pred spomenik borcem za severno mejo: Mariborski župan dr. Alojzij Križman je predstavil Maistrove zasluge za ohranitev slovenske identitete Maribora — 23. novembra leta 1918 je razorožil zeleno gardo in začrtal slovensko severno mejo. Slovesnosti se je udeležil tudi Friderik Kralj, zadnji še živeči Maistrov borec.

Zadnji kostanjar na Dunaju

Letošnjo jesen je na Dunaju umrl Vili Perhaj, slovenski kostanjar, ki je od otroških let pekel kostanj za Dunajčane.

Pred leti je obiskal svoje sorodnike v Argentini in tedaj smo v Svobodni Sloveniji objavili pogovor, ki je bil zelo zanimiv za poznanje življenja na Dunaju, kjer so imeli Slovenci montopol nad prodajanjem toplega kostanja.

Vili Perhaj je bil eden zadnjih slovenskih kostanjarjev na Dunaju, simbol tistih Kranjcev, ki so imeli primat v peki kostanja že v časih obdonavske prestolnice; izhajal je iz patenta cesarja Friderika III., pozneje pa ga je „podaljšala“ še cesarica Marija Terezija in nanj so se vezali tudi suhorobarji iz Ribnice in okolice.

Vili se je rodil 3. marca 1912 v vasi Medvedica pri Škocjanu (Grosuplje), umrl pa je 7. oktobra letos. Bil je odločen demokrat in zvest član slovenske verske misije na Dunaju.

Njegov oče Franc Perhaj si je moral spodobiti pet goldinarjev, da se je kot mlad fant leta 1898 z vlakom lahko pripeljal iz Ljubljane na Dunaj, v žepu pa je imel za popotnico kos koruznega kruha. Še istega leta je začel na dunajskih ulicah peči kostanj. Jeseni in pozimi je pokel kostanj na Dunaju, zaslužek pa je vlagal v kmetijo, na kateri je

občasno delal, kajti tudi poleti je bil na Dunaju, da je prodajal zelenjavo, mineralno vodo in malinovec.

Pred prvo svetovno vojno je bilo v avstrijski prestolnici več sto kranjskih kostanjarjev. Vili Perhaj se jim je priključil, ko mu je bilo 15 let. Poleti je prodajal na bovšem trgu, pozimi pa se je lotil peke kostanja. Za nevesto si je našel poštno uradnico Marijo, Slovenko, rojeno na Dunaju.

Začela sta iz nič. Vili je pekel kostanj, poleti je prodajal zelenjavo in pijače. Na Dunaju je imel več peči, in to na najboljših krajih. Poznal je mnogo ljudi in Dunajčani so poznali njegova. S ponosom je kazal očetovo knjižnico, ki je vsebovala popis prevzema maronov na dunajski južni železniški postaji, zajemala pa je zadnja leta pred prvo svetovno vojno. V njej so zapisana imena slovenskih kostanjarjev Majetiča, Andolška, Perharja, Sterleta in drugih in koliko kostanja so prevzemali v vrečah in ga vozili do svojih peči. To knjižico je skrbno hranil, tako kot številne spomine. Rad je pripovedoval, da se spomni, kako ga je oče učil pravilno rezati velike marone.

Leta in desetletja so tekla. Vili se je pred leti upokojil. Za njim menda ni ostal noben slovenski kostanjar več.

Po Delu

Na Kaninu najgloblje brezno na svetu

V nedeljo, 13. oktobra, so v zgodnjih jutranjih urah slovenski jamarji v sodelovanju z nekaterimi italijanskimi kolegi pod vrhom Kanina odkrili najgloblje brezno na svetu, globoko več kot 640 metrov. Poimenovali so ga Vrtoglavica.

Žrelo se odpira na 1950 metrih nadmorske višine, na slovenski strani Kanina, v kraju pod Babanskim skednjem. Od odprtine do dna je Vrtoglavica globoka 640 metrov, 139 metrov več od do sedaj najglobljšega brezna na svetu, Brezna pod Velbom, ki se prav tako odpira na slovenski strani Kanina. Raziskovanje Vrtoglavice se je končalo v soboto, 12. oktobra, ob 22. uri, ko se je prvi jamar, ki se je začel spuščati v brezno ob 16. uri, dotaknil dna. Ob 3. zjutraj je še zadnji član odprave došel do dna Vrtoglavice. Spust je bil izredno zahteven, saj se je skupina morala spuščati z vrmi po slapovih, snežnih in ledenih stenah.

Brezno so poleti odkrili speleologi iz Emilie in Sicilije, ki pa globini žrela niso bili

kos. Njihovo delo so tako nadaljevali jamarji iz Kopra, Trsta in Brescie, ki so s skupnimi močmi uspeli premostiti zadnje ovire in dokončati tehnično izredno zahteven spust. Do 250 metrov globine so stene brezna popolnoma ledene, tako da so morali člani odprave uporabljati žeblje za led namesto žebeljev na pritisk, da bi lahko opravili nekatere izmed tridesetih potrebnih postankov.

Prva polovica Vrtoglavice je skoraj pravilna, saj so stene obdane z zelenim fosilnim ledom. Žrelo se nato razširi za kakih 50 metrov, nakar se zopet zoži. Od 400 metrov globine dalje so se jamarji do dna spuščali po pravem slapu. Po pripravi vrvi sta za spust potrebni dve uri, za povratni vzpon pa štiri. Na dnu brezna ni nobenih drugih rogov, 70 metrov pod zemeljsko plastjo pa se odpirajo nekakšna okna, za katere člani odprave obljublajo, da jih bodo v prihodnosti raziskali.

Erik Dolhar v „Novem glasu“

Carapachay

Učenci in učenke šole Josipa Jurčiča so na letošnji Alojzijevi proslavi, dne 7. julija uprizorili na odru Slovenske hiše otroško igrico Franceta Bevka „Bedak Pavlek“. Igra, kakor je bilo že v tem časopisu pohvalno omenjena, je dobro izpadla v vseh ozirih, čeprav so bile nekatere vloge za tako mlade precej zahtevne. Učenci so se besedila dobro naučili in tudi pravilno izgovarjali.

V soboto dne 23. novembra so to igro ponovili na domačem odru, ob lepi udeležbi navzočih. Tudi to pot je igra dobro izpadla, le oder je bil pretesen za toliko nastopajočih, saj so nastopili prav vsi učenci in učenke šole, poleg nekaj odraslih, ki so imeli ključne vloge.

Igro je režirala voditeljica šola Metka Slabe ob sodelovanju učiteljic in mamic učencev. Scenerijo pa je imel v rokah Franci Korošec s pomočniki. Za dober uspeh

igre gre vsem nastopajočim in sodelavcem najlepše priznanje. Največ koristi od igre bodo brez dvoma odnesli učenci sami; še dolgo se bodo spominjali tega dogodka, pridobili so pri znanju izgovorjave, ki jim bo služilo pri nadaljnjem izpopolnjevanju slovenskega jezika.

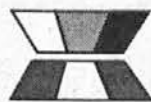
Opaziti je bilo njih veselje pri igri, še večje veselje in zadovoljstvo pa so pokazali po igri, ko so bili vsi nastopajoči postreženi v veliki meri s „hamburgeri“ in „Cocacolo“ po slovečem načinu „Mc Donalda“. Pa tudi starši in ostali niso zaostajali za igralcem, tudi oni so imeli na razpolago okusni „asado“, ki so ga zanje pripravili fantje in dekleta.

Živ žav otrok in veselo razpoloženje starejših se je tisto soboto zavleklo v našem Domu pozno v noč.

I.Ž.

NOVICE IZ SLOVENIJE

SLOVENC V ARGENTINI

Mladinski dan v Mendози

MENGEŠ - Na farnem pokopališču so odkrili spomenik zamolčanim žrtvam med in povojnega nasilja. Spomenik sestavlja 2,5 metrov visoka skulptura in tri marmornate plošče. Na njih so napisana imena trinastih, ki so padli kot mobiliziranci v nemški vojski, na drugi imena treh ubitih med vojno in šestih padlih domobrancev, na tretji pa verz dr. Tineta Debeljaka: Bog, Ti poravnaj, kar še ni gladko, Ti sodi, Ti poplačaj, Ti vodi korake. Spomenik si je zamislil arh. Tone Benda.

LJUBLJANA - Mezzosopranistka Marjana Lipovšek je po več letih spet nastopala v Ljubljani. V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma se je predstavila z Mahlerjevimi pesmimi, dvanaestimi narodnimi pesmimi v priredbi njenega očeta in še nekaj manj znanih glasbenih stvaritev tujih mojstrov. Pri klavirju jo je spremljal ameriški pianist Anthony Spiri.

SORA PRI MEDVODAH - Društvo slovenskih etnologov je že desetič podelilo vrsto Murkovih priznanj in listin za dosežke na polju etnologije na Slovenskem v preteklem letu. Letošnje Murkovo priznanje je bilo izročeno Mirku Ramovšu za življenjsko delo na področju raziskav in revitalizacije slovenskih ljudskih plesov. Ramovš je med drugim avtor knjige Plesat me pelji, več televizijskih in radijskih oddaj o slovenskih ljudskih plesih in strokovni in umetniški vodja folklorne skupine France Marolt.

ZADAR, Hrvaška - Zagrebški Vjestnik je poročal, da bo slovenska vlada obnovila cerkev sv. Josipa v Obrovacu, ki so jo v zadnji vojni porušili Srbi. Predstavniki vlade so si ogledali vas in že pripravili program obnovitvenih in restavratorskih del, ki bodo potekala v dveh fazah. - In sakralni objekti, ki so bili porušeni - ne v osamosvojitveni vojni, ampak v času komunistične diktature - v Sloveniji?...

ČEZSOČA - Sedemdeset ljudi se je lotilo pospravljanja in čiščenja Soče in njenih bregov med sotočjem Koritnice in Soče do vasi Trnovo ob Soči. Poleg običajnih odpadčnih, papirnatih in pločevinastih odpadkov so iz vode potegnili tudi šest hladilnikov, dva pralna stroja, motor zastave 101, traktorske gume, peč na drva, tri pločevinaste posode za mleko in nekaj skrivljenih prometnih znakov.

KOPER - Sredi Tržaškega zaliva sta pod naslovom Delfin '96 imeli prvo vajo slovenska in italijanska vojska. Sodelovalo je okoli 150 vojakov, ki so vadili reševanje ponesrečencev v morje strmoglavljenega letala.

TOKIO, Japonska - Na svetovnem tekmovanju barmanov je Slovenija sodelovala z osmimi barmani, med njimi eno barwoman. Najboljše se je odrezal dvaindvajsetletni Mitja Acman iz Šoštanja, ki je zasedel drugo mesto v mešanju kratkih cocktailov. Odličje je osvojil s kremnim cocktailom nežne rožnate barve, ki ga je naslovil Popolna gospa (Perfect lady). V skupni uvrstitvi je Slovenija dosegla odlično sedmo mesto med 45. državami.

ZAGORJE - Do leta 2.000 morajo izvesti program zapiranja zagorskega rudnika. V tem času bo ostalo brez zaposlitve okoli 800 oseb, za katere je treba poiskati novih delovnih mest. V te namene je država posvetila nekaj sredstev, pa tudi razna podjetja so se prijavila in poslužila programov, ki jim bodo omogočili zaposlitev delavcev rudnika.

LJUBLJANA - Film Carmen režiserja Metoda Pevca je prvi slovenski film, ki je nagrajen po osamosvojitvi na kakem filmskem festivalu. Priznanje za najboljšo žensko vlogo je na 17. filmskem festivalu v španski Valenciji dobila Nataša Barbara Gračner, nagrado za najboljšo fotografijo pa Tomislav Pinter. Carmen so predstavili še

na drugih festivalih: v Bitoli, v Varšavi in na festivalu Young East European Films v Cottbus.

MARIBOR - Tudi nogometni klub Maribor ima med svojimi navijači "barrabravas". Za zadnje srečanje z Olimpijo je okoli dvesto teh hotelo brezplačno potovati z železnico v Ljubljano. Ker jih niso hoteli zastopati, so za vse kupili - petdeset vozovnic. Na vožnji seveda ni bilo mirno. Vstopnic za na štadion tudi niso imeli, vendar jim je vodstvo Olimpije pustilo prost vstop. Viole - tako imenujejo navijače Maribora - so se jim zahvalili s tem, da so zvrnili betonsko ploščo iznad sanitarij, razbili plastične sedeže in se med razbijanjem po poti vrnili na železniško postajo. V vagonu spet ni ostalo nič celega, med vožnjo pa so povzročali probleme s tem, da so potegnili zasilne zavore. Policisti so nekatere mogli prijaviti sodnikom za prekrške, največ pa so jih dali "na hladno" zaradi pijanosti.

KRANJ - Gorenjske mlekarne so kot prve v Evropi poslale na trg sveže gorenjsko mleko brez holesterola. Izdelek so razvili avstralski mlekarji, postopek izločanja holesterola pa ni kemičen ampak fizikalen. Mleko ima nekaj holesterola: dve tisočinki odstotka, medtem ko ga je v običajnem mleku šestkrat več. Kljub procesu mleko brez holesterola ne izgubi energijske vrednosti ne vitaminov, ki so v mlečni maščobi. Mleko je namenjeno vsem tistim, ki imajo v krvi preveč holesterola in seveda tistim, ki hočejo uživati čim bolj zdravo prehrano.

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu bo ob petdesetletnici ustanovitve Unicef gala prireditve, ki se bo imenovala Naš svet radosti. Prireditve bo razdeljena na tri dele: "Otroci otrokom" bo govoril o prijateljstvu in ljubezni, "odrasli otrokom" bo prikazoval temne plati sveta, v tretjem pa bo govoril o svetu, kakršnega si mladi želijo.

LJUBLJANA - Potresi v Sloveniji so posledica pritiska jadranske, alpske in pannonске geološke enote, ki ga ustvarja približevanje afriške plošče k evrazijski. Pri ugotavljanju potresnih nevarnosti je velike važnosti beležitev potresov, za kar je potrebnih čim več opazovalnic. Slovenija je prvo sodobno opazovalnico dobila sredi petdesetih let na Golovcu, drugo leta 1975 v Goricih pri Cerknici, kasneje pa na Vojskem (1984) in v Bojancih (1986). Letos sta začeli delovati še opazovalnici v Bistriškem jarku pod visoko pregrado hidroelektrarne Golica ter v Cesti pri Krškem (pri jedrski elektrarni), kmalu pa bo delovala še v Dobrini na Kozjanskem. Vendar strokovnjaki menijo, da bi za kakovostno spremljanje potresov bilo potrebnih skupno vsaj petindvajset opazovalnic, kar pa bi s sedanjim ritmom lahko dosegli šele v kakih 15 letih.

HODOŠ - Na vseh mejnih prehodih med Slovenijo in Madžarsko se vijejo vrste pred slovenskimi črpalnicami, na katerih si madžarski vozniki polnijo rezervoarje. Saj to delajo tudi italijanski in avstrijski vozniki, ker je slovenski bencin cenejši od njihovega, vendar se Madžari razlikujejo, ker hočejo polniti tudi skrivne rezervoarje v predelanih avtomobilih. Tega jim pa cariniki ne dovolijo in jim onemogočajo lahek zaslužek.

LESNO BRDO PRI VRHNIKI - Pred petintridesetimi leti je nekdo prinesel kmetu na Ljubljanskem barju grmiček ameriške borovnice. Grmiček se je prijel in se udomačil na skopi barjanski zemlji, danes pa ima isti kmet kar šest tisoč grmičkov meter in pol visokih. Od srede junija do srede septembra oberejo - če je letina dobra - med devet in petnajst kilogramov hiperborovnic z vsakega grma. Sadeže prodajajo sveže, suhe in predelane v žganje. Taka nasada borovnic ima tudi Kmetijski inštitut na Vrhniki in v Bistri.

Pod geslom „S korajžo naprej“ smo letos 24. novembra praznovali Mladinski dan v Mendози.

Za ta važni dogodek so nas obiskali nekateri rojaki iz Buenos Airesa. Posebno povabljen je bil duhovni vodja mladine v Argentini Franci Cukjati.

Pogram je začel zjutraj z besedami predsednice SDK Milene Šmon, ki je pozdravila vse navzoče v imenu mladih in v kratkem razložila povezavo med Papeževim nasvetom mladini v Postojni: „Mladi, korajža velja“ in letošnjim geslom. Nato je sledilo dviganje zastav na dvorišču Doma, ki je bil lepo okrašen za to priliko.

Povabili so številno publiko v dvorano, kjer je g. Cukjati daroval sv. mašo. Med božjo daritvijo je pela mladina pod vodstvom Angelce Bajda. Z inštrumenti so spremljali Marjan Hirschegger, Nesti Bajda in Pavel Šmon. G. Cukjati je med pridigo poudaril, da je naš prvi cilj samo eden: slediti Kristusu. Tudi je govoril o potrebi povezave med mladino in starejšimi.

Po maši je tekmovanje v odbojki končal s sledečim rezultatom: možje so premagali fante, dekleta pa žene.

Popoldne je program začel z nastopom mladine, naraščajnikov, zastav ter petjem himen.

Potem je pozdravil predsednik SFZ Vladko Žumer in v govoru spodbujal mlade k delu in slovenski zavesti. Zahvalil se

je staršim in voditeljem za pomoč, ki vedno nudijo mladini. Končno je poudaril besede gesla: „S korajžo naprej“, in naj te besede vzbujajo vsem, posebno mladim, navdušenje za nadaljnje delo.

Prva predstava je bila deklishega krožka s plakatom: „Dobrodošli!“, na koncu so dekleta obdarile publiko z bombončki, kateri so padali kot dež.

Potem so nastopili naraščajnice in naraščajniki s prosto vajo in slovenskimi in argentinskimi zastavami.

Nato so naraščajniki telovadili z vrvmi, po zelo simpatičnem načinu. Zanimivo je, da so se skoraj sami pripravili in korajžno nastopili.

Končno so fantje presenetili s plesom — vajo v severnoameriškem stilu: komično in originalno.

Za luči, glasbo in zvok sta poskrbela Matija Žumer in Milan Slovša.

Zaključili smo s prosto zabavo pri pogrnjenih mizah. Med tem je bilo več nastopov na odru, nekateri tudi šaljivi: mladi folklorni pevci, duet, solist in končno od mlade publike pričakovana in že znana mendoška skupina „Lipa pop — rock“.

Potem vesel ples.

Pozno v noč smo se spomnili — zdaj pa hitro domov spat, ker danes je že ponedeljek!

Tončka Šmon
za Društvo Slovencev v Mendози

Odbojka na dvorišču Slovenskega doma v Mendози

Osebne novice

Rojstvo: Rodil se je v Ljubljani Samo Avgust Šef, sin inž. Božidarja in ge. Aleksandre Igljič. Krščen je bil v Trnovski cerkvi. Čestitamo!

Krst: V soboto, 23. novembra, je bil krščen v cerkvi Marije Pomagaj Ignacij Kržišnik, sin Marka in ge. Tatjane roj. Modic. Botra sta Jože Kržišnik ml. in gdč. Marjana Modic, krstil pa je Jože Mikuš, župnik v Šebreljah v koprski škofiji. Čestitamo!

Poroka: V soboto, 30. novembra, sta se poročila v župnijski cerkvi v Ramos Mejia lic. Andrej Koželnik in gdč. Milena Bevk. Priče so bili njuni starši Miha in ga. Marija Koželnik roj. Javoršek ter Milan in ga. Marjeta Bevk roj. Duh. Med poročno mašo ju je

ob maševanju prof. Franceta Berganta poročil delegat Jože Škerbec. Čestitamo!

Umrli so: Lidija Čuk (72) na Floresu, Karel Budin (62) v Devoto in France Gerkman (63) v Slovenski vasi. Naj počivajo v miru!

NOVICA S PRIMORSKE

SALVATORE VENOSI, dolgoletni bu-ditelj in voditelj slovenske zavesti med kanalskimi Slovenci, je umrl v Žabnicah, star 57 let. Prof. Venosi je več let organiziral v Žabnicah tečaje slovenskega jezika, pred kratkim pa je krožek Virgil Šček izdal publikacijo Govoriti slovensko v Kanalski dolini, ki jo je spisal Venosi s prof. Šumi.

MALI OGLASI

ORIENTE S.R.L. - Prevozi - poroke - rešilni avtomobili - mrliške vežice - pogrebi - Monseñor R. Bufano 2651 (ex Camino de Cintura) 1754 San Justo - Tel.: 651-2500 / 651-2335

TURIZEM

Tel. 441-1264 / 1265

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu

LEGAJO N° 3545-82

Y. Yrigoyen 2742 - San Justo

ADVOKATI

dr. Marjana Poznič - odvetnica - Vsak dan od 15. do 18. ure - Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 382-1148

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvetniki - ponedeljek, torek, petek od 16 do 20 - Tucumán 1455 - 9. nadstr. „E“ - Capital - Tel.: in faks: 374-7991 in 476-0320.

dr. Lilijana Kožar, odvetnica; Bogotá 3099, 2° B, Capital. Torek in petek od 16. do 20. Tel.: 613-1300

ZA DOM

Matija Debevec - soboslikar. Barvam stanovanja, pohištvo. Peguy 1035 - (1708) Morón - Tel.: 489-3319.

Izdoločanje okvirjev za slike (olja, akvareli, fotografije). **Tomislav Štrfliček** - Tel.: 658-4160

FOTOGRAF

Marko Vombergar - Telefon: 659-2060. Atelje: Garibaldi 2308 - (1754) Villa Luzuriaga.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Loboda - Sarmiento 385 - 1. nadstr., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - Tel.: 325-2127.

Kreditna Zadruga SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bm. Mitre 97 - (1704) Ramos Mejía - Tel.: 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

SLOGA - PODRUŽNICA CASTELAR Slovenska Pristava - República de Eslovenia 1851 - Uraduje ob sredah od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 (g. Nande Češarek).

SLOGA - PODRUŽNICA SLOVENSKA VAS - Hladnikov dom - Msgr. J. Hladnik in Hernandarias - Uraduje ob sredah od 19. do 21. ure in ob nedeljah od 10.30 do 12.30 ure (ga. Marija Gorše).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN JUSTO Naš dom (pisarna) - H. Yrigoyen 2756 - Tel.: 651-1760. Uraduje ob torkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 9.30 do 11.30 ure (gdč. Julka Moder).

SLOGA - PODRUŽNICA SAN MARTIN Slovenski dom - Córdoba 129 - Tel.: 755-1266 - Uraduje ob četrtkih od 18. do 20. ure in ob nedeljah od 10. do 11. ure (g. Stanko Oberžan).

Cena največ štirih vrstic \$ 4 - za enkratno objavo, za vsak mesec — 4 številke — \$ 12.-

HOSTERIA ALPINA

Vam nudi prijetne počitnice na morju
Pričakujejo vas
Zlata Bat de Gremes in družina

Rezerve v Bs. As. Telfax: 791-9697/6785
Calle 307 N° 609 - (7165) Villa Gessell
Tel: 0255-68066

Zaključek Balantičeve šole

bo v nedeljo, 8. decembra, ob 17. uri.
Po šolski prireditvi nas bo pa obiskal sv. Miklavž.

Šola dr. Gregorija Rožmana v San Martinu

vabi v soboto 7. decembra
ob 18.30. uri na igro

„Indija Koromandija“

Uprizorili jo bodo ob zaključku šole pod vodstvom **Maksa Borštnika** nekdanji in sedanji učenci s starši. Vsi prisrčno vabljeni!

Isti večer bo tudi ob 20.30. uri obisk sv. Miklavža s spremstvom.

SDO

SFZ

Te vabi 8. decembra
na mladinsko sv. mašo
in proslavo

Marijinega Brezmadežnega spočetja

Nato mladinski zajtrk

MOJA KREDITNA KARTICA JE MASTERCARD — CARTA SLOGA,

- Ker z njo lahko kupujem v Argentini, Sloveniji in po vsem ostalem svetu — (12.700.000 trgovin),
- Ker z njo dobim kartico S.A.V. s katero sem zavarovan na potovanju izven Argentine,
- Ker z njo imam možnost, da zadenem 2 letalski vozovnici Bue — Lju — Bue,
- Ker je prva in edina mednarodna kreditna kartica na kateri je grb moje slovenske zadruge SLOGA.

Ponosna članica in član SLOGE

1971 — 2. decembra — 1996

Rekla bi, da je bilo včeraj, a vendar je preteklo že 25 let, odkar sem postala zobozdravnica!

Primerno se mi zdi, da ta pomemben dogodek v mojem življenju proslavim in tudi z drugimi delim veselje ob praznovanju.

Rada bi izrazila svojo iskreno zahvalo ob tej priložnosti:

— staršem, ki jih ni več ob meni, za življenje, ki so mi ga podarili, za njihovo ljubezen, zgled in požrtvovalnost; za vzgojo, ki sem jo od njih prejela, da sem pač takšna, kakršna sem;

— dragim najbližnjim, možu in otrokom, za njihovo ljubezen in za razumevanje ob pogosti odsotnosti zaradi poklicnih obveznosti in študija; za moči, ki jih od njih prejemam, da morem ob njih in z njimi rasti in napredovati;

— učiteljem in profesorjem za prejeta znanje in napotke;

— sošolcem, kolegom in prijateljem za tolika prijetna skupna doživetja, za njihovo prijaznost in ljubeznivost;

— vam, mojim pacientom, ker ste mi zaupali in mi pomagali, da sem se mogla razvijati osebno in poklicno ter da ste me razumevali in spremljali v veseljih in težkih trenutkih življenja.

Vsem se iz srca prav lepo zahvaljujem

dr. Majda Špeh

SLOVENSKE RAZGLEDNICE

Zadnji čas je! Pridružimo se tistim, ki so ponesli veselje v številne slovenske domove.

Originalne fotografije z božičnimi sporočili naših pesnikov povedo več kot tisoč besed!

Zakaj ne bi presenetili svojih dragih? Na SLOVENSkih RAZGLEDNICAH so voščila prisrčnejša!

Ne pozabimo ostarelih in osamljenih! Še nekaj motivov dobite v naših DOMOVih, SLOVENSki HIŠI IN SLOGI.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

POKLICNA ORIENTACIJA

Ob zaključku letošnjih srečanj se iskreno zahvalimo psihologinji lic **Metki Praprotnik Luna** za strokovno izveden program in sporočamo, da se bo tečaj v letu 1997 izvedel v mesecu avgustu. Podrobnejše informacije dobite pri Mladinskem odseku Zedinjene Slovenije.

PRISTAVSKA FOLKLORNA SKUPINA

vas vabi na

VI. VESELICO MEDNARODNIH PLESOV

s sodelovanjem argentinske, grške, hrvaške, slovenske in ukrajinske folklorne skupine.

Sobota, 14. decembra, ob 20,30 — SLOVENSKA PRISTAVA

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
Propietario:
Asociación Civil Eslovenia Unida
Redacción y Administración:
RAMON L. FALCON 4158
(1407) BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: (54-1) 636-0841
Telefax: (54-1) 636-2421

Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Suc. 7	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

Naročnina Svobodne Slovenije:
za Argentino \$ 55; pri pošiljanju po pošti pa \$ 65; obmejne države Argentine 90 USA dol.; ostale države v obeh Amerikah 100 USA dol.; Evropa 110 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 120 USA dol.; vse za pošiljanje z letalsko pošto. Z navadno pošto 75 USA dol. za vse države.

Čeke na ime „Eslovenia Libre“

Stavljenje, oblikovanje in tisk:
TALLERES GRÁFICOS VILKO S.R.L.
Estados Unidos 425 - Tel./Fax: 307-1044
(1101) Buenos Aires

OBVESTILA

PETEK, 6. DECEMBRA:

Brahmov Nemški Rekviev v Bolsa de Comercio (Sarmiento 299) ob 19. uri.

SOBOTA, 7. DECEMBRA:

Miklavževanje v Slomškovem domu ob 20. uri.

V Carapachayu zaključek šole in miklavževanje ob 19. uri.

V San Martinu zaključek šole in igra Indija Koromandija ob 18.30. Ob 20.30 miklavževanje.

NEDELJA, 8. DECEMBRA:

SDO-SFZ: Proslava Marijinega brezmadežnega spočetja.

Zaključek Balantičeve šole in miklavževanje v San Justu ob 17. uri.

Sklep šole in miklavževanje na Pristavi ob 19. uri.

TOREK, 10. DECEMBRA:

Brahmov Nemški Rekviev v cerkvi San Ignacio (Bolívar 225) ob 20. uri. (Op. Ne v ponedeljek 9. decembra).

NEDELJA, 15. DECEMBRA:

V Hladnikovem domu ob 20. uri igra **Zdravnik po sili.**

ČETRTEK, 19. DECEMBRA:

Božični sestanek Sanmartinske Zveza žena-mati.

SOBOTA, 21. DECEMBRA:

Božičnica ZSMŽ.

PAZIM

starejše osebe ali bolnike
gospa Lučka 764-4030